

Rozkład materiału

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
7	1		Zajęcia wprowadzające	
7	2		Czym się zajmuje chemia?	
7	3	1/1.1	Szkolna pracownia chemiczna	Świat substancji
7	4	2/1.2	Świat jest zbudowany z substancji	I.2) rozpoznaje znaki ostrzegawcze (piktogramy) stosowane przy oznakowaniu substancji bezpiecznych; wymienia podstawowe zasady bezpiecznej pracy z odczynnikami chemicznymi I.1) opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami stosowanych na co dzień produktów, np. soli kuchennej, cukru, mąki, wody, węgla, glinu, miedzi, cynku, żelaza; projektuje i przeprowadza doświadczenie, w których bada wybrane właściwości substancji; I.3) opisuje stany skupienia materii; I.4) tłumaczy, na czym polegają (...) zmiany stanu skupienia; I.10) przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gestość i objętość
7	5	3/1.3	Metale i ich stopy	Świat substancji I.8) klasyfikuje pierwiastki na metale i niemetale (...)
7	6	4/1.4	Działanie czynników środowiska na metale	Świat substancji IV.4) wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję; proponuje sposoby zabezpieczenia produktów zawierających żelazo przed rdzeniem
7	7	5/1.5	Niemetale i ich właściwości	Świat substancji I.8) klasyfikuje pierwiastki na metale i niemetale; odróżnia metale od niemetalów na podstawie ich właściwości
7	8	6/1.6	Mieszanki substancji	Świat substancji I.5) opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; I.6) sporządza mieszaniny i dobiera metodę rozdzielania składników mieszanin (np. sączenie, destylacja, rozdzielanie cieczy w rozdzielaczu); wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielenie; I.7) opisuje różnice między mieszaniną a związkiem chemicznym lub pierwiastkiem
7	9	7/1.7	Zjawiska fizyczne i reakcje chemiczne	Świat substancji III.1) opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka; projektuje i przeprowadza doświadczenie ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; na podstawie obserwacji klasyfikuje przemiany do reakcji chemicznych i zjawisk fizycznych
7	10–11		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Świat substancji

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rzędkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
7	12	8/2.1	Pierwiastki, ich nazwy i symbole	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych I.9) postuguje się symbolami pierwiastków (...): H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, Sn, I, Ba, Au, Hg, Pb
7	13	9/2.2	Budowa materii	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych I.4) tłumaczy, na czym polegają zjawiska dyfuzji, rozpuszczania (...)
7	14	10/2.3	Budowa atomu	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych II.1) postuguje się pojęciem pierwiastka chemicznego jako zbioru atomów o danej liczbie atomowej Z , II.2) opisuje skład atomu (jądro: protony i neutrony; elektryny) (...); II.3) ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie na podstawie liczby atomowej i masowej; stosuje zapis ZE
7	15	11/2.4	Układ okresowy pierwiastków chemicznych	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych II.6) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, liczbę masową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal); II.7) wyjaśnia związek między podobieństwem właściwości pierwiastków należących do tej samej grupy układu okresowego oraz stopniową zmianą właściwości pierwiastków leżących w tym samym okresie (metale – niemetale) a budową atomów
7	16	12/2.5	Masa atomowa pierwiastka – izotopy	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych II.4) definiuje pojęcie izotopu; opisuje różnice w budowie atomów izotopów, np. wodoru; wy- szukuje informacje na temat zastosowań różnych izotopów; II.5) stosuje pojęcie masy atomowej (średnia masa atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego)
7	17	13/2.6	Położenie pierwiastka w układzie okresowym	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych II.2) (...) na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym określa liczbę powłok elektronowych w atomie oraz liczbę elektronów zewnętrznej powłoki elektronowej dla pierwiastków grup 1.-2. i 13.-18.; określa położenie pierwiastka w układzie okresowym (numer grupy, numer okresu)
7	18–19		Utrwalanie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Budowa atomu a układ okresowy pierwiastków chemicznych

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rzędkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
7	20	14/3.1	Łączanie się pierwiastków w związku chemiczne	Łączanie się atomów II.9) opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; stosuje pojęcie elektrojemności (...); II.11) stosuje pojęcie jonu (kation i anion) (...); określa ładunek jonów metali (np. Na, Mg, Al) oraz niemetalii (np. O, Cl, S); opisuje powstawanie wiązań jonowych (np. NaCl, MgO)
7	21	15/3.2	Wiązania kowalencyjne	Łączanie się atomów II.9) opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; stosuje pojęcie elektrojemności do określania rodzaju wiązań (kowalencyjne, jonowe) w podanych substancjach (...); II.10) na przykładzie cząsteczek H ₂ , Cl ₂ , N ₂ , CO ₂ , H ₂ O, HCl, NH ₃ , CH ₄ opisuje powstawanie wiązań chemicznych (...); II.12) porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatura topnienia i temperatura wrzenia, przewodnictwo ciepli i elektryczności)
7	22	16/3.3	Wzory sumaryczne i strukturalne związków chemicznych	Łączanie się atomów II.8) opisuje, czym różni się atom od cząsteczki; interpretuje zapisy, np. H ₂ , 2 H, 2 H ₂ ; II.13) określa na podstawie układu okresowego wartośćowość (względem wodoru i maksymalną wagą tlenu) dla pierwiastków grup: 1., 2., 13., 14., 15., 16. i 17.; II.14) rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków; II.15) ustala dla związków dwupierwiastkowych (np. tlenków): nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości, wartośćowość na podstawie wzoru sumarycznego
7	23	17/3.4	Masa cząsteczkowa pierwiastka i związku chemicznego	Łączanie się atomów III.6) oblicza masę cząsteczkowe pierwiastków występujących w formie cząsteczek i związków chemicznych
7	24	18/3.5	Typy reakcji chemicznych	Łączanie się atomów III.2) podaje przykłady różnych typów reakcji (reakcja syntezy, reakcja analizy, reakcja wymiany); wskazuje substancje i produkty; III.3) zapisuje równania reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej (...); dobiera współczynniki stochiometryczne, stosując prawo zachowania masy i prawo zachowania ładunku
7	25	19/3.6	Prawa rządzące reakcjami chemicznymi	Łączanie się atomów III.7) stosuje do obliczeń prawo stałości składu i prawo zachowania masy (wykonuje obliczenia związane ze stochiometrią wzoru chemicznego i równania reakcji chemicznej)
7	26–27		Utrwalanie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Łączanie się atomów

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rzędkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
7	28	20/4.1	Powietrze i jego składniki	Gazy i ich mieszaniny
7	29	21/4.2	Tlen – niezbędny do życia składnik powietrza	Gazy i ich mieszaniny IV.8) projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje skład i właściwości powietrza IV.1) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu tlenu oraz bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne tlenu; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania tlenu (...); IV.6) opisuje obieg tlenu i węgla w przyrodzie
7	30	22/4.3	Tlenki metali i niemetali	Gazy i ich mieszaniny IV.1) (...) pisze (...) równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami; IV.2) opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowanie wybranych tlenków (np. tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenków żelaza (...) tlenku krzemu(IV), tlenków siarki)
7	31	23/4.4	Azot i gazy szlachetne	Gazy i ich mieszaniny IV.8) (...) opisuje skład (...) powietrza; IV.9) opisuje właściwości fizyczne gazów szlachetnych, wyjaśnia, dlaczego są one bardzo mało aktywne chemicznie; wymienia ich zastosowania
7	32	24/4.5	Dwutlenek węgla – zmienny składnik powietrza	Gazy i ich mieszaniny IV.2) opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowanie wybranych tlenków (np. (...) tlenków węgla (...); IV.5) opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenku węgla(IV) oraz funkcję tego gazu w przyrodzie, projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać oraz wykryć tlenek węgla(IV) (np. w powietrzu wydychanym z płuc); pisze równania reakcji otrzymywania tlenku węgla(IV) (np. reakcja spalania węgla w tlenie, rozkład węglanów, reakcja węglanu wapnia z kwasem solnym)
7	33	25/4.6	Wodór – gaz o najmniejszej gęstości	Gazy i ich mieszaniny IV.7) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu wodoru oraz bada wybrane jego właściwości fizyczne i chemiczne; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania wodoru oraz równania reakcji wodoru z niemetalami; opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowania wybranych wodorków niemetali (amoniaku, chlorowodoru, siarkowodoru)
7	34	26/4.7	Zanieczyszczenia powietrza i jego ochrona	Gazy i ich mieszaniny IV.3) wskazuje przyzły i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej”; IV.10) wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
7	35–36		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów w przyrodzie	Gazy i ich mieszaniny
7	37	27/5.1	Właściwości wody i jej rola w przyrodzie	Woda i roztwory wodne
7	38	28/5.2	Woda jako rozpierzchnalnik	Woda i roztwory wodne
				V.1) opisuje budowę cząsteczek wody oraz przewiduje zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie
				V.2) podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, oraz przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; podaje przykłady substancji, które z wodą tworzą koloidy i zawiesiny;
				V.3) projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie
7	39	29/5.3	Czynniki wpływające na rozpuszczanie w wodzie	Woda i roztwory wodne
				V.4) projektuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie;
				V.5) definiuje pojęcie rozpuszczalności; podaje różnice między roztworem nasyconym i nienasyconym;
				V.6) odczytuje rozpuszczalność substancji z tabeli rozpuszczalności lub z wykresu rozpuszczalności; oblicza masę substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze;
				V.7) wykonuje obliczenia z zastosowaniem pojęć: rozpuszczalność (...)
7	40	30/5.4	Stężenie procentowe roztworu	Woda i roztwory wodne
				V.7) wykonuje obliczenia z zastosowaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe (procent masowy), masa substancji, masa roztworu, gęstość roztworu (z wykorzystaniem tabeli rozpuszczalności lub wykresu rozpuszczalności)
7	41	31/5.5	Zanieczyszczenia wody i jej ochrona	Woda i roztwory wodne
7	42–43		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Woda i roztwory wodne
7	44–45		Powtórzenie materiału z zakresu klasy 7	
7	46–65		Godziny do dyspozycji nauczyciela (20 godzin)	

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rzędkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	66	32/6.1	Reakcje tlenków metali z wodą	Wodorotlenki a zasady
				V.I.) rozpoznaje wzory wodorotlenków (...); zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH) ₂ , Al(OH) ₃ (...) oraz podaje ich nazwy; VI.2) projektuje i przeprowadza doświadczenie, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek (...); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej; VI.5) wskazuje na zastosowanie wskażników, np. fenolofaleny (...), uniwersalnego papierka wskaznikowego; rozróżnia doświadczalne roztwory (...) wodorotlenków za pomocą wskażników
8	67	33/6.2	Działanie wody na metale	Wodorotlenki a zasady
				V.I.) projektuje (...) doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek (rozpuszczalny w wodzie) (...) (np. NaOH, Ca(OH) ₂ (...)); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej;
8	68	34/6.3	Właściwości i zastosowanie wodorotlenków	Wodorotlenki a zasady
				V.I.) opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych wodorotlenków (...) (np. NaOH, Ca(OH) ₂ (...))
8	69	35/6.4	Dysociacja elektrotyczna zasad	Wodorotlenki a zasady
				V.I.4) wyjaśnia, na czym polega dysociacja elektrotyczna zasad (...); definiuje pojęcia: elektrolit i nieelektrolit; zapisuje równania dysociacji elektrotycznej zasady (...); definiuje (...) zasady (zgodnie z teorią Arrheniusa); rozróżnia pojęcia: wodorotlenek i zasada
8	70–71		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Wodorotlenki a zasady
8	72	36/7.1	Reakcje tlenków niemetali z wodą	Kwasy
				V.I.) projektuje (...) doświadczenia, w wyniku których można otrzymać (...) kwas tlenowy (np. (...) H ₃ PO ₄); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej; VI.5) wskazuje na zastosowanie wskażników, np. (...) oranżu meryfylowego, uniwersalnego papierka wskaznikowego; rozróżnia doświadczalne roztwory kwasów (...) za pomocą wskażników
8	73	37/7.2	Kwasy tlenowe	Kwasy
				V.I.) rozpoznaje wzory (...) kwasów; zapisuje wzory sumaryczne (...) kwasów: (...) HNO ₃ , H ₂ SO ₃ , H ₂ SO ₄ , H ₂ CO ₃ , H ₃ PO ₄ oraz podaje ich nazwy
8	74	38/7.3	Kwasy beztlenowe	Kwasy
				V.I.) rozpoznaje wzory (...) kwasów; zapisuje wzory sumaryczne (...) kwasów: HCl, H ₂ S (...) oraz podaje ich nazwy; VI.2) projektuje (...) doświadczenie, w wyniku których można otrzymać (...) kwas beztlenowy (...) (np. (...) HCl (...)); zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej
8	75	39/7.4	Właściwości i zastosowanie kwasów	Kwasy
				V.I.3) opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych (...) kwasów (np. (...) HCl, H ₂ SO ₄); IX.4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwas (...) szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania (...)

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	76	40/7.5	Odczyn roztworu. Skala pH	Kwasy
				VII.4) wyjaśnia, na czym polega dysociacja elektrotyczna (...) kwasów; (...) zapisuje równania dysociacji elektrotycznej (...) kwasów (...); definiuje kwasy (...) (zgodnie z teorią Arrheniusa) (...); VII.6) wymienia rodzaje odczynu roztworu; określa i uzasadnia odczyn roztworu (kwasowy, zasadowy, obojętny);
				VII.7) postuluje się skalą pH; interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny); przeprowadza doświadczenie, które pozwoli zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym człowieka (np. żywności, środków czystości);
8	77	41/7.6	Kwaśne opady	Kwasy
				VII.8) analizuje proces powstawania i skutki kwaśnych opadów; proponuje sposoby ograniczające ich powstanie
8	78–79		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Kwasy
8	80	42/8.1	Reakcja zubożetniania	Sole
				VII.1) projektuje i przeprowadza doświadczenie oraz wyjaśnia przebieg reakcji zubożetniania (HCl + NaOH); pisze równania reakcji zubożetniania w formie cząsteczkowej (...)
8	81	43/8.2	Budowa i nazwy soli	Sole
				VII.2) tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(V), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)); tworzy nazwy soli na podstawie wzorów; tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie nazw
8	82	44/8.3	Dysociacja elektrotyczna soli	Sole
				VII.1) (...) pisze równania reakcji zubożetniania w formie (...) jonowej; VII.4) pisze równania dysociacji elektrotycznej soli rozpuszczalnych w wodzie
8	83	45/8.4	Otrzymywanie soli	Sole
				VII.3) pisze równania reakcji otrzymywania soli (...) kwas + tlenek metalu, kwas + metal (1.i.2. grupy układu okresowego), wodorotlenek (NaOH , KOH , $\text{Ca}(\text{OH})_2$) + tlenek niemetalu, tlenek metalu + tlenek niemetalu, metal + niemetal) w formie cząsteczkowej
8	84	46/8.5	Rozpuszczalność soli w wodzie	Sole
				VII.5) wyjaśnia przebieg reakcji strąceniowej; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać substancje trudno rozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych, pisze odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej; na podstawie tablicy rozpuszczalności soli i wodorotlenków przewiduje wynik reakcji strąceniowej
8	85	47/8.6	Reakcje soli z zasadami i kwasami	Sole
				VII.2) projektuje (...) doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek (...) trudno rozpuszczalny w wodzie (...); VII.5) wyjaśnia przebieg reakcji strąceniowej; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać substancje trudno rozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych, pisze odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej; na podstawie tablicy rozpuszczalności soli i wodorotlenków przewiduje wynik reakcji strąceniowej

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	86	48/8.7	Zastosowanie soli	Sole
8	87–88		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Sole
8	89	49/9.1	Związki organiczne i ich różnorodność	Węglowodory
8	90	50/9.2	Węglowodory nasycone – alkany	Węglowodory
				VII.6) wymienia zastosowania najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) (ortofosforanów(V))
				I.I) opisuje właściwości substancji (,), np. węgiel w cząstecce; podaje ich nazwy systematyczne;
				VIII.1) definiuje pojęcia: węglowodory nasycone (alkany) (...); VIII.2) tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (na podstawie wzorów kolejnych alkanów) i zapisuje wzór sumaryczny alkanu o podanej liczbie atomów węgla; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkanów ołańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząstecce;
				VIII.3) obserwuje i opisuje właściwości fizyczne alkanów; wskazuje związek między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi w szeregu alkanów (gęstość, temperatura topnienia i temperatura wrzenia);
				VIII.4) obserwuje i opisuje właściwości chemiczne (reakcje spalania) alkanów; pisze równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu; wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów i je wymienia
				VIII.5) tworzy wzory ogólnie szeregu homologicznych alkenów (...) (na podstawie wzorów kolejnych alkenów (...)); zapisuje wzór sumaryczny alkenu (...) o podanej liczbie atomów węgla; tworzy nazwy alkenów (...) na podstawie nazw odpowiednich alkanów; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) alkenów (...) ołańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząstecce;
				VIII.6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie, przyłączanie bromu) etenu (...); wyszukuje informacje na temat ich zastosowań i je wymienia;
				VIII.7) zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu; opisuje właściwości i zastosowania polietylenu;
				VIII.8) projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	92	52/9.4	Węglowodory nienasycone – alkiny	Węglowodory
				VIII.5) tworzy wzory ogólne szeregów homologicznych (...) alkinów (na podstawie wzorów kolejnych (...) alkinów); zapisuje wzór sumaryczny (...) alkinu o podanej liczbie atomów węgla; tworzy nazwy (...) alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów; rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe) (...) alkinów ołańcuchach prostych do pięciu atomów węgla w cząstecce;
				VIII.6) na podstawie obserwacji opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (śpalanie, przyłączanie bromu) (...) etynu; wyszukuje informacje na temat ich zastosowań i je wymienia;
				VIII.8) projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych
8	93	53/9.5	Produkty przemysłu petrochemicznego	Węglowodory
				VIII.9) wymienia naturalne źródła węglowodorów;
				VIII.10) wymienia nazwy produktów destylacji ropy naftowej, wskazuje ich zastosowania
8	94–95		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Węglowodory
8	96	54/10.1	Alkohole mono- i polihydroksylowe	Pochodne węglowodorów
				IX.1) pisze wzory sumaryczne, rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząstecce; (...) dziedzi alkohole na mono- i polihydroksylowe;
				IX.2) bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne etanolu; opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu; zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu; opisuje negatywne skutki działania metanolu i etanolu na organizm ludzki;
				IX.3) zapisuje wzór sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu); bada jego właściwości fizyczne; wymienia jego zastosowania
8	97	55/10.2	Kwasy karboksylowe	Pochodne węglowodorów
				IX.4) podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwas mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania; rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) i strukturalne kwasów monokarboksylowych ołańcuchach prostych zawierających do pięciu atomów węgla w cząstecze oraz podaje ich nazwy zwyczajowe i systematyczne;
				IX.5) bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kwasu etanowego (octowego); pisze w formie cząsteczkowej równania reakcji tego kwasu z wodorotlenkami, tlenkami metali, metalami; bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego); pisze równanie dysociacji tego kwasu

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rzędkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	98	56/10.3	Kwasy tłuszczy	Pochodne węglowodorów X.1) podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długolańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, sterynowego) i nienasyconych (oleinowego); X.2) opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne długolańcuchowych kwasów monokarboksylowych; projektuje i przeprowadza doświadczenie, które pozwoli odróżnić kwas oleinowy od palmitynowego lub sterynowego
8	99	57/10.4	Sole kwasów karboksylowych	Pochodne węglowodorów X.2) opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne długolańcuchowych kwasów monokarboksylowych; (...)
8	100	58/10.5	Estry i poliestry	Pochodne węglowodorów IX.6) wyjaśnia, na czym polega reakcja esterifikacji; zapisuje równania reakcji między kwasami karboksylowymi (metanowym, etanowym) i alkoholami (metanol, etanolem); tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych (metanowego, etanowego) i alkoholi (metanolu, etanolu); planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie; opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań
8	101	59/10.6	Aminy i aminokwasy	Pochodne węglowodorów X.4) opisuje budowę i wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminoorcutowego (glicyny); pisze równanie reakcji kondensacji dwóch cząsteczek glicyny
8	102–103		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Pochodne węglowodorów
8	104	60/11.1	Tłuszcze to także estry	Substancje o znaczeniu biologicznym X.3) opisuje budowę cząsteczek tłuszu jako estru glicerolu i kwasów tłuszczowych; klasyfikuje tłuszcze pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego; opisuje wybrane właściwości fizyczne tłuszczy; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające odróżnić tłuszcz nienasycony od nasyconego
8	105	61/11.2	Skład białek i ich biologiczne znaczenie	Substancje o znaczeniu biologicznym X.5) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek białek; definiuje białka jako związki powstające w wyniku kondensacji aminokwasów

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej				
Klasa	Nr po- rządkowy lekcji	Nr tematu / numer rozdziału	Temat	Dział
8	106	62/11.3	Właściwości białek	Substancje o znaczeniu biologicznym X.6) bada zachowanie się białka pod wpływem ogrzewania, etanolu, kwasów i zasad, soli metali ciężkich (np. CuSO ₄) i chlorku sodu; opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek; wymienia czynniki, które wywołują te procesy; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające wykryć obecność białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) w różnych produktach spożywczych
8	107	63/11.4	Cukry proste – glukoza i fruktoza	Substancje o znaczeniu biologicznym X.7) wymienia pierwiastki, których atomy wchodzą w skład cząsteczek cukrów (węglowodanów); klasyfikuje cukry na proste (glukoza, fruktoza) i złożone (sacharoza, skrobia, celuloza); X.8) podaje wzór sumaryczny glukozy i fruktozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne glukozy i fruktozy; wymienia i opisuje ich zastosowania
8	108	64/11.5	Sacharoza jako przykład dwucukrów	Substancje o znaczeniu biologicznym X.9) podaje wzór sumaryczny sacharozy; bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne sacharozy; wskazuje na jej zastosowania
8	109	65/11.6	Znaczenie skrobi dla organizmów	Substancje o znaczeniu biologicznym X.10) podaje przykłady występowania skrobi (...) w przyrodzie; podaje wzory sumaryczne tych związków [skrobi]; wymienia różnice w ich [skrobi i celulozy] właściwościach fizycznych; opisuje znaczenie i zastosowania (...); projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające wykryć obecność skrobi za pomocą roztworu jodu w różnych produktach spożywczych
8	110	66/11.7	Celuloza to też cukier	Substancje o znaczeniu biologicznym X.10) podaje przykłady występowania (...) celulozy w przyrodzie; podaje wzory sumaryczne tych związków [celulozy]; wymienia różnice w ich [skrobi i celulozy] właściwościach fizycznych; opisuje znaczenie i zastosowania (...)
8	111–112		Utrwalenie materiału / kontrola osiągnięć uczniów	Substancje o znaczeniu biologicznym
8	113–115		Powtórzenie materiału z zakresu klasy 8	
8	116–130		Godziny do dyspozycji nauczyciela (15 godzin)	

AUTORZY: Hanna Gulińska, Janina Smolińska